

Vedoucí katedry sportů Hurych:

Pohyb nesmí být pro člověka strašákem

Jihlavské listy, 4.3.2011

Sport a pohyb patří k lidskému životu.

V posledních letech není ale moc oblíbený. Přispět k nápravě nevyhovujícího stavu si dal za cíl Emanuel Hurych. Ten k 1. lednu nastoupil jako vedoucí katedry sportů Vysoké školy polytechnické Jihlava.

* S jakým cílem vstupujete do funkce?

Na katedře sportů jsem od počátků její existence a předchozí čtyři roky jsem zde působil jako zástupce vedoucího, takže nevstupuji do pro mne nijak nového prostředí. Vysoká škola polytechnická se transformovala z vyšší odborné školy, na které tehdy byly vyučovány volitelné sporty. Model, který byl praktikován na vyšší odborné škole?? jsme zčásti přenesli na školu vysokou, samozřejmě s drobnými systémovými úpravami, které vycházely z potřeb vysoké školy. Hodláme pokračovat v linii, která byla nastolena v roce 2007, kdy katedra sportů pod vedením Mgr. Jaromíra Fuchse vznikla.

* A to je?

Vycházíme ze specifické koncepce související s filosofií, kterou se zde snažíme prosadit. To znamená, že čtyři zápočty, jež musí studenti během studia získat, nejsou u nás udělovány za výkon (nejsme škola se sportovními programy), ale za účast. Studenti získávají zápočty jednak za vstupní kurz, dále za sportovní kurzy a za semestrální sporty. Mají tedy velký výběr?? jak si potřebné zápočty během celého studia nakombinovat. Zde se snažíme být v kontrole důslední. Systém je poměrně pružný a studenti mají možnost v případě potřeby doplnit účast i náhradou v rámci jiného vypsání sportu?? Vše je nastaveno tak, že pokud student nesplní předepsané čtyři zápočty za sportovní aktivity, nemůže ukončit studium.

* Má tento systém nějaké výhody?

Již před více než deseti lety na sportovních kurzech gymnázia jsem zkoušel aplikovat kreditní systém. Namísto toho, aby všichni na povel pod příšalkou hráli volejbal a potom opět na povel přešli na basketbal, aniž by měli možnost výběru, jsme začali využívat fakultativního výběru pohybových aktivit. Celkem to fungovalo. Volitelnost ovšem musí být směřována.

* Jak to myslíte?

Vypadá to celé poměrně jednoduše, ale najít tu správnou hranici, aby stimulace nesklouzla ani k?? předstírání pohybu na jedné straně, ani k nesmyslnému fyzickému přetěžování na straně druhé, není vůbec lehké. Pointa spočívá v tom, že první krok nelze nechat na studentech. Pokud bychom vypsali volitelný předmět „kouření v parku“, budou skupiny nepochybně bleskurychle zaplněné. Nenásilné, leč důsledné prvotní nasměrování je nutné. Následný široký výběr aktivit a možnost relativně svobodné volby potom tento model dotvoří. Mým bytostným přesvědčením je, že člověk (jako takový) pohyb k životu potřebuje a společnost je povinná, alespoň pokud jde o formování jedince ve výchovném i ve vzdělávacím procesu, jej k pohybu vést, a to (svým způsobem a do jisté míry) i proti jeho vůli. Dokážeme-li to

nenápadně a elegantně, tím lépe.

* Jak jsou na tom studenti po sportovní stránce?

Velmi různě. Ovšem obecně se dá říci, že v průměru není úroveň jejich pohybových schopností příliš vysoká. Ve skupinách se setkávají studenti, kteří se sportem v podstatě vůbec nezabývají?? s některými kolegy, kteří naopak provozují sport na závodní úrovni. Celkem se nám daří zvládat výuku sportů i s tímto složením skupin.

* Vaším cílem tedy není nasměrování studentů k aktivnímu sportu, ale k něčemu jinému?

Přesně tak. Rádi bychom je nasměrovali k aktivnímu pohybu a snažíme se je pozitivně stimulovat, aby pro ně aktivní pohyb nebyl strašák, ale aby se pohybovali rádi. Z toho plyne, že se snažíme preferovat aktivity, které jsou přece jenom fyzicky mírně náročnější. Dáváme tedy například přednost horské turistice a cykloturistice před pěší turistikou. Můj postřeh je, že fyzická kondice současné populace je tristní.

* Máte pro to nějaký důkaz?

Když jsem v devadesátých letech nastoupil jako tělocvikář na jihlavském gymnáziu, tak devadesát procent studentů dokázalo uběhnout kilometr pod čtyři minuty, přičemž většina z nich neprovozovala aktivně žádný sport. Dnes kilometr zaběhnou pod čtyři minuty možná dva studenti z?? dvaceti. To jsou však vesměs ti, kteří se sportu aktivně věnují. To je velký problém, který je pozorovatelný i??v průběhu pouhých dvaceti let mé praxe. Pokud to takto půjde dál, tak lidské společnosti hrozí, že nebude životaschopná.

* To přeháníte.

Vůbec ne. Může se stát, že lidé fyzicky nezvládnou situaci, kdy například budeme řešit nedostatek elektrické energie, zhasnou nám monitory počítačů a my zjistíme, že jsme na nich závislí. Bude-li třeba fyzicky pracovat, vyvstává otázka, jak si s tím dokáže poradit společnost, v níž polovina lidí řekne, že ve škole byli od tělocviku osvobozeni a jejich tělo není na takovou práci připraveno.

* Nepřináší si studenti nezájem o sport již ze základních a středních škol?

To je částečně pravda a my se snažíme nabídnout jiný režim. Jde o to, že na základních a středních školách procházejí žáci a studenti všeobecnou tělesnou přípravou. Jenže v dnešní době je jich mnoho z důvodů zdravotních a někdy též pseudo??zdravotních problémů od tělesné výchovy osvobozeno. U nás tomu čelíme tím, že nikdo není od tělesné výchovy osvobozen. Toto specifikum je umožněno tím, že si každý může ze široké nabídky najít aktivitu, již je schopen absolvovat.

* A co ti, kteří z vážných zdravotních důvodů opravdu nemohou sportovat?

Ti se mohou například podílet na zabezpečení vstupních kurzů, kde zajišťují organizační servis. Ovšem jedná se maximálně o dva až tři studenty v ročníku. Jak se ukazuje, většina lidí je schopna náš sportovní program absolvovat.

* Můžete něco ze sportovního programu pro studenty přenést i pro jihlavskou veřejnost?

Tak to je, zatím, náš sen do budoucna. Rádi bychom veřejnost více zapojili do našich programů. Nabízíme například program Zdravý životní styl seniorů v rámci Univerzity třetího věku, kde se snažíme pracovat s dosud stále opomíjenou generací občanů řekněme vyššího středního věku. Dále se jedná o organizaci nebo spoluúčast na realizaci akcí typu Univerzál (který v první řadě zaštiťuje Gymnázium Jihlava), Velká cena Jihlavy v běhu, lekce zumbly, cvičení pro seniory nebo také aktivní činnost v oblasti kulturních akcí, jako je Majáles či ples VŠPJ.

* Pokud by byl ze strany veřejnosti zájem na účasti pro ně určených akcí, zabezpečili byste je personálně?

Na škole působí Sportovní vysokoškolský klub Polytechnik, který vznikl právě proto, abychom se více otevřeli veřejnosti. Personálně se dá zabezpečení aktivit pro veřejnost řešit spoluprací s mladými a šikovnými instruktory, které si také zčásti vychováváme. Problémy máme spíše s materiálním zabezpečením. Škola má pouze jednu malou tělocvičnu, která by již zasloužila rekonstrukci. Jsme samozřejmě rádi, že máme alespoň tuto základnu, ale domnívám se, že naší vysoké škole by slušel nový sportovní areál odpovídající velikosti školy. Potom by se také nabídka směrem k veřejnosti mohla stát širší.

* Víte, jaká je situace se sportovišti v cizině, myslím tím cizinu na západ od našich hranic?

Mým oborem je filosofie sportu a často jezdím na konference po celé Evropě. Co jsem měl možnost vidět, tak většinou jsou univerzitní sportoviště kvalitně vybavená a jsou součástí univerzitních kampusů. Sport zde patří neoddelitelně ke studentskému životu. Myslím, že by si naše škola, která je poměrně velká (více než 3200 studentů – pozn. autora), měla stanovit za cíl vybudování sportoviště. V dnešní době narážíme pochopitelně na nedostatek peněz. Jedním možným, domnívám se však osobně, že nikoli jediným, řešením by bylo dosáhnout na peníze z evropských fondů.

* Jaké personální obsazení má katedra sportů?

Na plný úvazek zde pracují čtyři kmenoví pracovníci, takže určité množství aktivit musíme zabezpečit externími pracovníky. Spolupracujeme asi s patnáctkou externistů, kteří zabezpečují především semestrální sporty, tedy pravidelnou výuku všemožných druhů sportů.

* Kolik sportů je vlastně v učebních osnovách školy?

Aktuálně se vyučuje sedmnáct různých semestrálních sportů ve více než padesáti skupinách. K tomu okolo patnácti sportovních kurzů. Na to samozřejmě čtyři pedagogové nestačí. Zároveň tyto sporty do jisté míry přesahují i naši specializaci, takže máme externisty na předměty, jako je karate, aquafitness, lezení na umělé stěně či spinning. Spolupráce s nimi je v drtivé většině případů na velmi dobré úrovni. Neuzavíráme se ani přílivu nových tváří, každý však musí akceptovat určitá specifika, jež s sebou celý systém sportů na naší škole nese.

* Chystáte na katedře sportů nějakou novinku?

Chtěli bychom na jihlavskou vysokou školu dostat obor, který by byl nějakým způsobem propojený s pohybem. Vzhledem k tomu, že Vysočina nabízí podmínky pro outdoorové

sporty, tak jsme po dlouhých debatách rozhodli, že zkusíme prosadit rekreologii.

* O co se jedná?

Jde o poměrně mladý obor, který se vyznačuje dvěma rysy. Prvním je odklon od ryze soutěžního a vrcholového sportu a druhým je návrat k přírodní povaze aktivit. Jde o turistiku, cykloturistiku, vodní turistiku, lezení či šifrovací hry, které jsou spojeny s pobytem v přírodě.

* Název oboru evokuje slovo rekreace, což je spíše odpočinek.

Ano v názvu je trochu problém. Většině lidí se vybaví spíše odborářská dovolená než sportovní aktivita. Rekreologie vznikla z?? latinských slov re-creare, což znamená znovuoobnovení, v našem případě ve smyslu znovuoobnovení sil aktivním pohybem. Zda rekreologie udrží svou ideu, či zůstane v očích laiků trvale spojena s představou odborářského rekreanta, to ukáže až další vývoj.

PaedDr. Emanuel Hurych,